

(pár slov o představení Koba v kavárně Caféidoskop) Když umřel „učitel všech národů a největší génius lidstva“ Josif Vissarionovič Stalin, byl mi rok. Když mi byly čtyři roky, Nikita Chruščov na XX. sjezdu KSSS ve svém projevu odhalil, že génius a učitel byl tak trochu zločinec. O mnoho let později jsem se hádal v Moskvě s jedním Gruzíncem, který Stalina miloval. V jednom článku v časopisu Mladý svět napsal nevím už kdo, že Stalin byl rozporuplná osoba. Nedivím se, i dnes jsou u nás lidé, kteří tvrdí, že Hitler likvidoval nezaměstnanost a zločinnost. Třináct procent pro stranu, která jen zčásti změnila název, to o něčem vypovídá.

Dne 7. listopadu 2013 jsem v kavárně Caféidoskop přes hodinu nedýchal a místy zadržoval slzy, které mým dvěma kamarádkám u stolu nepokrytě tekly. Ten večer se konalo již podruhé představení s názvem

Koba

(monolog starého muže). Text napsal

Edvard Radzinskij

, mistrný autor textů, po roce 1990 bez cenzury věnovaných historii Ruska po krvavé lázni nazvané Velká říjnová socialistická revoluce. Povídka Koba je vyprávěním gruzínského kamaráda Stalina, který si říká Fudzi, přezdívkou, kterou mu dal jeho dávný přítel, kterému kamarádi říkali Koba (někdy i Soso), ačkoliv se jmenoval Džugašvili a svou „ocelovou“ přezdívkou si dal do vínku ve jménu revoluce. Povídku přeložil Jaromír Janeček, který se ujal i režie. Monolog jednoho herce je na bedrech

Vladimíra T. Gottwalda

, původem z Volyně, člověka mnoha povolání i herce řady rolí, který díky protlačování tzv. celebrit nebude většině diváků znám. Představení začalo nenápadně, Fudzi začal vzpomínat na kamaráda, kterého miloval, s nímž zpíval a v úvodu zněla Kobova nejoblíbenější píseň

Sulika

. Postupně se monolog Fudziho měnil v obžalobu. Vzpomínal, jak ve jménu revoluce vyloupili poštu a po vítězství revoluce začali mizet postupně všichni staří gruzínští Kobovi kamarádi. Ti strachem nespali, protože zatýkání probíhalo vždy nad ránem. Došlo i na Fudziho. Když vyprávěl, že nejhorší bylo odloučení od ženy a malé dcerky, vzpomněl jsem na scénu z filmu Pokání, kdy dcera s matkou hledají na hromadách dříví ze Sibíře vyrytý vzkaz od tatínka, zavřeného bez práva korespondence. Fudziho malá Nena, která se podepisovala pionýrka Nena, každý den posílala největšímu otci všech dětí světa dopisy a prosila, aby jí tatínka propustil. Fudziho skutečně propustili. Žil s rodinou v malé místnosti, kdy byt patřil mnoha dalším rodinám, a vše bylo společné. Došlo ale k neuvěřitelnému, Koba jej přijel navštívit do malého bytu, houpal na kolenou Nenu, pil a zpíval. Fudzi pak čekal nové zatčení, ale Koba jej poctil vysokou funkcí. Koba není jen příběhem o krutosti lidské zrůdy, je i o síle strachu a jeho vlivu na vůli člověka. Fudzimu Koba ukázal překlad gruzínského eposu Vítěz v tygří kůži od národního barda Šoty Rustaveliho do ruštiny s tím, že jej soudruzi požádali o redigování. Fudzi jen pro sebe řval: „Redigovat, on, který nikdy neuměl pořádně rusky a ani gruzínsky!“ Čas plynul a příběh i poslední setkání Fudziho končil procházkou na Kobově „dače“, kdy si zpíval Suliku a mezi verši mumlal jména těch, které dal zavraždit. Koba je mistrovský příběh hraný panem hercem Vladimírem Gottwaldem. Po potlesku jsme mlčeli, slova byla zbytečná a děkovali jen pohledy. Příběh Koba vydá za stovky nepovedených dokumentů a měl by být součástí výuky na školách a připomenutím těm, kteří zapomínají, či spíše chtějí zapomenout. Nedávno nás navštívila paní Gorbaněvská, jedna ze statečných, kteří protestovali v srpnu 1968 na Rudém náměstí. Její kniha Poledne, v překladu Milana Dvořáka, vypráví o bezpráví a o

Monolog starého člověka

Napsal uživatel Tomáš Pohl

Středa, 13 Listopad 2013 19:51

lidské statečnosti. Bohužel, paní Gorbaněvskou nepřijal ani jeden z představitelů tohoto státu. Ti by měli před touto dámou v pokoře pokleknout. Asi na to nebyl v době povolebního hledání „programových průniků“ čas.